

POLITICAL PREFERENCES OF PROFESSOR M. SLABCHENKO

The article examines the evolution of political views of professor M. Slabchenko under the influence of global changes (1905-1929). The author calls for discussion and suggests that M. Slabchenko was a freemason or a man of the "masonic circle", that his participation in the ukrainian socialist parties in the borotbist underground did not end in 1920. For M. Slabchenko, the 1920-s became years continuation of the political struggle for the ukrainian idea and ukrainian independence.

Key words: *revolution, wrestling, freemasonry, underground, ukrainization, DPU.*

Отримано: 12.12.2017

УДК 94(71=161.2)

Анатолій Бодруг

ФЕНОМЕН КОЗАЦТВА ЯК НАЦІЄЗБЕРІГАЮЧИЙ ЧИННИК КУЛЬТУРИ УКРАЇНСЬКОЇ ДІАСПОРИ КАНАДИ (середина ХХ – початок ХХІ ст.)

Мета даної наукової статті полягає в визначенні шляхів збереження національної пам'яті представниками української діаспори Канади на основі славного козацького минулого. Для досягнення зазначеної мети було залучено необхідну кількість джерел та історіографічної літератури, які торкалися різних аспектів порушеної проблеми. Автором було використано такі наукові методи дослідження, як історико-генетичний та історико-порівняльний. В межах даної статті було розглянуто діяльність культурних та наукових організацій пов'язаних з козацьким напрямом. Автор досліджує вплив козацької культури на розвиток української спільноти Канади. Окрема увага присвячена українським фестивалям

козацтва на території Канади. Вперше здійснена спроба узагальнення різних аспектів проблеми.

Ключові слова: українська діаспора Канади, козацька культура, збереження традицій, національні фестивалі, національна пам'ять.

«Українці завжди пишалися своєю Січчю Запорізькою й своїми козаками...» [1, с. 36] – відзначав митрополит Української Православної Церкви у Канаді Іван Огієнко. І дійсно, козацтво на протязі багатьох віків було єдиною потугою для українського народу. Маючи давню славу історію, козаки змогли створити своєрідну воєнну стратегію, адміністративно-територіальну систему, боєздатну армію, збудувати гарно укріплену державу. В XVII – XVIII ст. слава про українських рицарів прокотилась по всій Європі. Саме в цей час козаки були бажаними воїнами таких європейських країн, як Австрійська імперія, Франція, Польща та ін. Найвизначніші козацькі битви та найталановитіші ватажки ставали центральними образами українського фольклору. Феномен козацтва був темою дослідження багатьох українських та зарубіжних науковців.

Зазнаючи релігійних, національних, територіальних посягань з боку своїх європейських сусідів, українці завжди прагнули зберегти свою культуру та історичну пам'ять. Саме козацьке минуле давало змогу українцям пам'ятати про своє славне коріння незалежно від свого територіального проживання. Так, перші українці, які у кінці XIX ст. прибували до Канади, привезли з собою не лише колоски найкращого сорту пшениці, але і збагатили північноамериканські терени своєю національною культурою.

Актуальність даного дослідження пов'язана з сучасним розвитком української культури як на території етнічного розселення, так і в середовищі української діаспори Канади, що супроводжується дедалі більшим впливом на розвиток цієї держави та розбудовою добросусідських відносин.

Окремі аспекти даної проблеми були розкриті в працях таких дослідників, як: Бондаренко В. Г. [2], Мартинович О. Т. [3], Михайленко Т. В. [4] та Лисюк Л. Ю. [5] Однак, на наш погляд, потребує більш детального розгляду феномен

козацтва як чинник збереження національної культури у середовищі української діаспори Канади. Окремої уваги варта справа дослідження впливу культурних процесів на розбудову відносин між різними етнічними групами, а також шляхи представлення культури української держави на світовому рівні.

Якщо розглядати хвилі української еміграції до Канади, то історично вони були, насамперед, пов'язані з соціально-економічним та культурним становищем українського населення у межах Австрійської та Російської імперій. У складі двох могутніх імперій український народ відчував різноманітні утиски мовного та культурного характеру. З одного боку, політична стратегія цих держав була направлена на асиміляцію та знищення історичного минулого нашого народу, з іншого боку, відчувалась економічна нерівномірність українських етнічних територій, що означало повний занепад одних та певний розквіт інших регіонів. У кінці XIX ст. канадським міністром внутрішніх справ Клиффордом Сифтоном проводилась політика щодо освоєння південно-західних територій Канади. За його ініціативою була розроблена імміграційна програма, яка давала змогу різним народам Європи, вихідцям з селянського стану, заселяти цілині території Канадського домініону. Найбільше цим шансом скористались українці, які з 1891 р. охоче прибували до цієї країни.

Внаслідок декількох хвиль української еміграції в Канаду, під час яких в країну іммігрували – видатні військові, політичні та громадські діячі, склалась свідоме організаційне коло, яке спиралась своїх національних традицій, в тому числі й на козацьку минувшину. З періодичного видання канадської провінції Британська Колумбія дізнаємося про те, що українці робили певні успіхи в розбудові національного середовища на території чужої країни, а саме: «Тисячі миль ділять нас від українського материка. Окружені звідусіль чужинецьким середовищем, ми одначе не забули – хто ми і чого ми хочемо. Свідомством того є наші культурні надбання: церкви, школи і організації, в яких ми продовжуємо працю над собою, щоб не відставати від рідних братів і сестер - Воюючої України» [6, с. 2]. Саме частина нашої еліти в Канаді поставила собі за мету не

тільки зберегти національну пам'ять, але і підняти авторитет української нації на світовий рівень. З лютого 1940 р. було створено Комітет українців Канади (далі – КУК), який охоплював військові та національно-культурні сфери життя діаспори. Український науковий та громадський діяч Ярослав Рудницький згадує в своїй роботі «З подорожей по Канаді 1949-1959»: «КУК відтоді мав уже три крайові конгреси. Перший із них, відбутий в 1943 р., був присвячений змобілізуванню українсько-канадійської опінії ще далше в користь воєнного зусилля. Другий у 1946 р. займався реабілітацією 50 тис. українських канадійців, що служили в збройних силах. Третій, відбутий у 1950 р., радив над сумерком людської свободи в східній Європі» [7, с. 113-114]. За ініціативи представників КУК на чолі з релігійним та громадським діячем Василем Кушніром було створено у Вінніпезі та Торонто багато національних осередків, які, в тому числі, опікувались питаннями популяризації козацького бойового мистецтва та культурної традиції. Комітет українців Канади сприяв створенню українознавчих студій, які були відкриті при Йоркському, Торонтському та Манітобському університетах.

Після Другої світової війни у Радянському союзі наступила нова хвиля репресій спрямована на винищення колишніх в'язнів німецьких концтаборів, учасників збройних формувань УПА та діячів ОУН, а також решти осіб, які стали противниками більшовицького тоталітарного режиму. З 1950 по 1960 рр. проходила наступна хвиля української еміграції. В цей час починає змінюватись ідеологічна та економічна модель розвитку країн Європи. Ще в 1920-1930-ті рр. досить популярна мілітарна ідеологія в 1950-ті рр. починає занепадати. Відомий дослідник історії Визвольної боротьби українського народу Роман Коваль пише: «4 вересня 1920 року у Берліні частина старшини постановила відновити організацію українського козацтва. Його очолив Іван Полтавець-Остряниця...» [8, с. 432-433]. Проте, осередки Вільного козацтва в Німеччині (м. Мюнхен), які були створені отаманом І. Полтавцем-Остряницею у 1920 р., були переведені спочатку до Польщі (м. Краків), а пізніше до Чехословаччини (м. Прага). З 1948 р. роботу організації Українського народного козацького руху було припинено в

Європі. З 1960 р. діяльність козацьких осередків було відновлено на території Північноамериканського континенту зусиллями українського емігранта Івана Цапка. З 1977 р. веде свою історію канадська станиця Українського вільного козацтва (УВК) у м. Торонто. Першим кошовим отаманом УВК в Канаді став Петро Коршун-Федоренко, відомий своєю громадською та культурною діяльністю в країні. Форма управління та ідеологічна складова УВК повністю відповідає традиційному українському козацькому устрою. Український історик Володимир Бондаренко в своїй роботі «Український вільнокозацький рух в Україні та на еміграції (1919-1993 рр.)» наголошує на тому, що ще з самого початку існування УВК суттєва частина його членів сповідувала концепцію «отаманщини», яка мала на меті відродження давніх порядків Гетьманщини та Запорозької Січі XV – XVIII ст. Цей факт не тільки є спробою відродити традиційну козацьку культуру та побут, але і дає змогу побачити певний зв'язок УВК з Кубанським козацьким формуванням, для якого «отаманщина» була закоріненою ідеологією [9, с. 18].

Хоча ця організація і покликана твердо прямувати до мети здобуття Україною державної незалежності, але вона існує поза політичним полем, що зумовлює об'єднання всіх етнічних українців незалежно від політичних переконань. УВК займається вихованням молодого покоління у дусі козацьких традицій, готує майбутніх патріотів держави своїх предків. Фізичне виховання підкріплюється духовним та освітнім розвитком вихованців. При освітніх осередках Просвіти та українських школах Канади проводяться додаткові уроки присвячені питанням козацької історії, звичаїв та традицій українських рицарів. Представниками організації Українського вільного козацтва було відкрито в Канаді багато музеїв українського козацтва. При УВК в Торонто та Калгарі діють козацькі табори, а також виходять друком патріотичні брошури та листівки. Організація Українського вільного козацтва діє і в наш неспокійний час. З 1993 р. посаду кошового отаману УВК в Канаді займає Йосип Івах Д. Байда, діяльність якого спрямованна на підтримання незалежності України. За його сприяння у 2006 р. було створено офіційне представництво УВК в Україні, а його керівником назначено Анатолія Гриву.

Досить важливою є діяльність організацій, спрямованих на виховання молодого покоління українців, від яких залежить збереження та подальший розвиток української традиційної культури. Для впровадження ідей національного виховання української молоді діаспори в Канаді громадські та молодіжні організації використовували різні форми і засоби, а саме: відкриття українознавчих курсів, організація діяльності вишкільних, виховно-відпочинкових, денних юнацьких таборів, влаштування концертів, вистав та імпрез за участю дитячих і молодіжних гуртків і ансамблів, створення мистецьких гуртків, клубів, випуск стінних газет тощо [8, с. 15-16].

З метою всебічного виховання молодого покоління у 1911 р. в Україні потугою І. О. Чмоли, О. Тисовського та П. І. Франка була створена Організація Української Молоді – «Пласт», яка у 1948 р. була відкрита у Канаді. Метою цієї організації є виховування з молоді свідомих, відповідальних і повновартісних громадян місцевої, національної та світової спільноти і провідників суспільства. Методи виховання цієї організації у багатьох випадках ґрунтуються на козацьких традиціях фізичної підготовки та духовної основи життя. Представниками «Пласту» проводяться юнацькі заняття – сходи та збірки, прогулянки та табори, які допомагають виховувати витривалість, самодисципліну і співжиття в групі. У 1954 р. при сприянні Канадського «Пласту» була заснована Конференція українських пластових організацій. Відомий канадський українознавець та член Наукового товариства ім. Т. Шевченка Лариса Залеська-Онишкевич згадує: «Пластуни носили однострої українських військових угруповань і клали своє життя за Батьківщину; пластуни вели й ведуть муравлино-тиху виховну працю з молоддю в Пласті та по українських школах; пластуни ставали діяльними членами та провідниками різних українських та інтернаціональних організацій. Пластуни ставали провідними журналістами, науковцями, письменниками, священниками, митцями чи військовиками» [3, с. 33]. І дійсно, цією організацією було виховано багато видатних українців Канади, серед яких можна виділити: М. В. Плав'юка (економіста та останнього Президента УНР в екзилі (1989-1992)), Ю. Я. Лугового (українського кінопродюсера,

режи-сера та редактора, автора кінокартин про інтернування українців в Канаді під час Першої світової війни), О. М. Субтельного (історика, професора історії при Університеті Йорк в Торонто), А. Є. Храпливу (українську письменницю, пластову діячку та педагога в еміграції) та багато інших. Організацією «Пласт» було створено широку мережу центрів у Канаді, які існують у вигляді станиць у великих містах цієї країни: Оттаві, Вінніпегу, Монреалі, Едмонтоні, Сент-Катарінс та Калгарі. Центральна станиця знаходиться в місті Торонто [15, р. 149].

Представники української діаспори Канади створили широку мережу національно-патріотичних організацій, які в козацьких військових звичаях вбачали великий здобуток українського народу. Проте не лише бездоганною військовою стратегією славилось козацтво. Українці Канади вже у роки першої хвилі еміграції, піднімаючи канадські цілинні землі, співали народні козацькі пісні, а за відпочинком переказували легенди про талановитих козацьких ватажків: С. Наливайка, І. Сірка, І. Богуна, Б. Хмельницького та ін. Створювали перші переселенці пересувні театри, які ставили п'єси про козацькі часи, а головне – наші співвітчизники почали популяризувати військово-бойові козацькі танці, які тепло були сприйняті канадською публікою. Тобто, саме козацька культура найбільше сприяла збереженню національної пам'яті українців.

На початку 1970-х рр. група української молоді почала цікавитись козацьким минулим свого народу. За підтримки Комітету українців Канади було створено аматорський танцювальний колектив, який був спрямований на виконання козацького гопака. Проте незабаром ця труппа стала професійно виконувати широкий спектр козацьких та українських народних танців та отримала назву «Канадський національний колектив козацьких вершників та танцюристів» («Canada's National Riding & Dancing Cossack and Co.»). За великий проміжок часу даний колектив встиг виступити на багатьох фестивалях, культурних та громадських дійствах, а також офіційних прийомах за участю королеви Великої Британії Єлизавети II, генерал-губернатора Р. Гнатишина та ін. Творчий колектив створює атмосферу козацького духу, ще й виконуючи різноманітні трюки верхи на конях, що додає глядачам велику насолоду від цікавого дійства.

Талановиті українці Канади з метою популяризації козацької культури на початку 2000-х рр. створили у м. Торонто чудовий танцювальний колектив «Козаки» (The Kozaks). Ця танцювальна труппа стала історично першою подібною професійною формацією в Північній Америці, яка виконувала козацький репертуар. Головною відмінною рисою цього українського колективу є те, що кожен танцювальний номер представляє собою цілу грандіозну виставу-феєрію. Танцюристи у костюмах виконують складні, а подекуди, екстремальні акробатичні трюки, що супроводжується великим галасом, ударами в литаври, світловими та піротехнічними ефектами. Вони повертають історію на багато століть назад, і глядачі мають змогу побачити на власні очі, яким відважним та хоробрим було українське козацтво та якими бойовими мистецтвами володіли наші славні воїни. Танцювальний колектив «Козаки» має в своєму складі також музикантів та співаків, які виконують старовинні козацькі пісні та балади. Англоканадські та франкоканадські мистецтвознавці та журналісти високо оцінюють діяльність колективу, що підтверджується великим захопленням глядачів, які з нетерпінням чекають на нові танцювальні програми цього українсько-канадського проекту.

В 1991 р. українським бандуристом та композитором В. Ю. Мішаловим в провінції Онтаріо було засновано Канадську капеллу бандуристів (Canadian Bandurist Capella), метою якої стало пропагування мистецтва українських кобзарів. Склад капелли включає чоловічий хор та оркестрову групу бандуристів. Неповторність цього колективу пов'язують з використанням бандури т.з. «харківського типу», способу гри, розробленого Г. Хоткевичем, який був максимально подібним до народного слобожанського мистецтва [9, с. 105.]. Тематика творів включає старовинні козацькі пісні, українські народні музичні композиції, насичені сюжетами української історії. Учасниками капелли спільно з українськими музикантами проводяться розшуки старих давно забутих українських козацьких пісень, на основі яких будуються нові концертні програми. Даний факт робить музичний колектив досить унікальним та своєрідним явищем як в українському, так і в канадському культурному середовищі. Канадська капелла

бандуристів займає чільне місце в розвитку національної культури у середовищі української діаспори Канади. Без цього музичного колективу не проходить жодне велике українське свято, яке проходить на території Канади. Досить масштабною була концертна програма «День незалежності України», яка пройшла в серпні 2001 р. Успіх капелли також пов'язують з надзвичайною підтримкою канадського уряду, що сприяє утвердженню політики мультикультуралізму.

Таким чином, представники української діаспори Канади вбачають в козацькому минулому велику культурну спадщину народу. Феномен козацтва, беручи свій початок з далеких часів, починає набувати певної актуальності у роки Української революції, потім стає націєзберігаючим чинником у середовищі української діаспори Канади та, зрештою, отримує нове дихання у наш відповідальний час. Нами було з'ясовано, що в ході третьої хвилі української еміграції в 1977 р. на теренах Канади було відновлено роботу військово-патріотичної організації Українське вільне козацтво (УВК). Діяльність УВК була спрямована на збереження національної історії та культури, на об'єднання поза політичним полем всіх етнічних українців задля здобуття Україною незалежності. Цією організацією було налагоджено національно-патріотичне виховання молодого покоління. З цією ж метою у 1948 р. було утворено Організацію Української Молоді – «Пласт», яким було виховано щирих патріотів України: М. В. Плав'юка, Ю. Я. Лугового, О. М. Субтельного, А. Є. Храпливу та ін.

Великими були здобутки української діаспори Канади у культурній сфері. Так, за підтримки Комітету українців Канади було створено танцювальний колектив під назвою – «Канадський національний колектив козацьких вершників та танцюристів» («Canada's National Riding & Dancing Cossack and Co»). На початку ХХІ ст. у Канаді почав свою творчу роботу танцювальний колектив «Козаки» (The Kozaks), відомий своїми дивовижними українськими діями. В 1991 р. було засновано Канадську капеллу бандуристів (Canadian Bandurist Capella), яка і досі займає чільне місце серед багатьох подібних музичних колективів Канади та має надзвичайну підтримку державного уряду цієї країни.

Отже, діяльність представників української діаспори Канади доводить, що, перебуваючи далеко за межами етнічної території, можна проводити національну політику та зберігати свою ідентичність. Українці Канади змогли не тільки згуртувати себе довкола козацької культури, але і зацікавили місцеве населення, що зумовило певні успіхи у розробці канадської політики мультикультуралізму та пошани української національної традиції. Українці стали повноправними громадянами країни Північної Америки – Канади. Представники канадської владної верхівки вбачають в Україні свого важливого стратегічного партнера у вирішенні глобальних проблем наукової та культурної сфер життя.

Джерела та література:

1. Бойко О. Д. Вільне козацтво / О. Д. Бойко // Енциклопедія історії України : у 10 т. / редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін. ; Інститут історії України НАН України. – К. : Наук. думка, 2003. – Т. 1 : А – В. – С. 559.
2. Бондаренко В. Г. Український вільнокозацький рух в Україні та на еміграції (1919-1993 рр.): автореф. дис. ... док. іст. наук / В. Г. Бондаренко; Львівський національний університет ім. І. Франка. – Львів, 2016. – 41 с.
3. Залеська-Онишкевич Л. Т. Від упорядника матеріалів про вклад пластунів у працю для Пласту, громади та світу / Л. Т. Залеська-Онишкевич // Пластовий шлях. – Ч.2 (65). – Торонто, 1981. – 66 с.
4. Коваль Р. М. Коли кулі співали / Р. М. Коваль. – К. : Державна картографічна фабрика, 2006. – 407 с.
5. Кравчук П. І. Українці в Канаді / П. І. Кравчук. – К. : Дніпро, 1981. – 232 с.
6. Лазебник С. Ю. Зарубіжні українці: Довідник / С. Ю. Лазебник. – К. : Україна, 1991. – 233 с.
7. Марунчак М. Г. Біографічний довідник до історії українців Канади / М. Г. Марунчак. – Вінніпег, 1986. — 735 с.
8. Михайленко Т. В. Національне виховання молоді української діаспори в Канаді (кінець ХІХ-ХХ ст.) : автореф. дис. ... канд. пед. наук / Т. В. Михайленко; Київський національний університет ім. Т. Шевченка. – Київ, 2008. – 20 с.

9. Мішалов В. Ю. Харківська бандура – Культурологічно-мистецькі аспекти генези і розвитку виконавства на українському народному інструменті / В. Ю. Мішалов. – Харків-Торонто : Видавництво Савчука О. О., 2013. – 368 с.
10. Огієнко І. І. Книга нашого буття на чужині / І. І. Огієнко. – Вінніпег : The Christian press, 1956. – 167 с.
11. Поступ. Український інформаційний бюлетень Британської Колумбії / редкол.: А. С. Ільницький (голова) та ін. – Ч. 1. – Ванкувер, 1950. – 16 с.
12. Проданюк Ф. М. У Гетьмані і Вільному козацтві українці вбачали символи відродження славетного минулого / Ф. М. Проданюк // Козацький край. – 2017. – №9 (100). – С. 5.
13. Рудницький Я.-Б. А. З подорожей по Канаді 1949-1959 / Я.-Б. А. Рудницький. – Монреаль : I. Tyktor publisher, 1959. – 128 с.
14. Савка Я. П. Кубань – південно-східний бастион України / Я. П. Савка // Українське козацтво. – Ч. 3-4 (66-67). – Торонто, 1982. – 82 с.
15. Luciuk L. Y. Canada's ukrainians negotiating an identity / L. Y. Luciuk, S. Hryniuk. – Toronto : University of Toronto Press, 1991. – 567 p.
16. Martynovych O. T. Ukrainians in Canada: The formative period, 1891-1924/ O. T. Martynowych. – Edmonton : Canadian Institute of Ukrainian Studies, 1991. – 562 p.
17. Prymak T. M. Maple leaf and trident: The Ukrainian Canadians during the Second World War / T. M. Prymak. – Toronto : Multicultural History Society of Ontario, 1988. – 192 p.
18. Short Title // Canadian Multiculturalism Act. – Ottawa, 1985. – P. 1.
19. Subtelny O. M. Ukrainians in North America: An Illustrated History / O. M. Subtelny. – Toronto : University of Toronto Press, 1991. – 283 p.

References

1. Boyko, O. D. (2003). Vil'ne kozatstvo. In V. A. Smolii (Ed.), *Entsyklopediya istoriyi Ukrayiny* (Vol. 1, p. 559). Kyiv: Naukova dumka. [in Ukrainian].
2. Bondarenko, V. H. (2016). *Ukrayins'kyi vil'nokozats'kyi rukh v Ukrayini ta na emihratsiyi (1919–1993 rr.)* [Ukrainian Free-

- Cossack Movement in Ukraine and on the Emigration (1919-1993)] (*Extended abstract of Doctor's thesis*). L'viv. [in Ukrainian].
3. Zales'ka-Onyshkevych, L. T. (1981). Vid uporyadnyka materialiv pro vklad plastuniv u pratsyu dlya Plastu, hromady ta svitu. *Plastovyy shlyakh - The Plast way*, 2(65), 66. [in Ukrainian].
 4. Koval', R. M. (2006). *Koly kuli spivaly*. Kyiv: Derzhavna kartohrafichna fabryka. [in Ukrainian].
 5. Kravchuk, P. I. (1981). *Ukrayintsi v Kanadi*. Kyiv: Dnipro. [in Ukrainian].
 6. Lazebnyk, S. Yu. (1991). *Zarubizhni ukrayintsi: Dovidnyk*. Kyiv: Ukrayina. [in Ukrainian].
 7. Marunchak, M. H. (1986). *Biohrafichnyy dovidnyk do istoriyi ukrayintsiiv Kanady*. Vinnipeh. [in Ukrainian].
 8. Mykhaylenko, T. V. (2008). *Natsional'ne vykhovannya molodi ukrayins'koyi diaspory v Kanadi (kinets' XIX-XX st.)* [National Education for Young People of the Ukrainian Diaspora in Canada (end of the XIX-XX centuries)] (*Extended abstract of Candidate's thesis*). Kyiv. [in Ukrainian].
 9. Mishalov, V. Yu. (2013). *Kharkivs'ka bandura — Kul'turolohichno-mystets'ki aspekty genezy i rozvytku vykonavstva na ukrayins'komu narodnomu instrumenti*. Kharkiv-Toronto: Vydavnytstvo Savchuka O. O. [in Ukrainian].
 10. Ohiyenko, I. I. (1956). *Knyha nashoho buttya na chuzhyni*. Vinnipeh: The Christian press. [in Ukrainian].
 11. Il'nyts'kyi, A. S. (Ed.). (1950). *Postup. Ukrayins'kyi informatsiynyy byuleten' Brytans'koyi Kolumbiyi* (Vol. 1). Vancouver. [in Ukrainian].
 12. Prodanyuk, F. M. (2017). U Het'mani i Vil'nomu kozatstvi ukrayintsi vbachaly symvoly vidrodzhennya slavetnoho mynuloho. *Kozats'kyi kray - Cossack region*, 9(100), 5. [in Ukrainian].
 13. Rudnyts'kyi, Ya.-B. A. (1959). *Z podorozhey po Kanadi 1949-1959*. Montreal: I. Tyktor publisher. [in Canadian].
 14. Savka, Ya. P. (1982). Kuban' - pivdenno-skhidnyy bastion Ukrayiny. *Ukrayins'ke kozatstvo - Ukrainian Cossacks*, 3-4(66-67), 82. Toronto. [in Ukrainian].

15. Luciuk, L. Y., & Hryniuk S. (1991). *Canada's ukrainians negotiating an identity*. Toronto: University of Toronto Press. [in Ukrainian].
16. Martynovych, O. T. (1991). *Ukrainians in Canada: The formative period, 1891-1924*. Edmonton: Canadian Institute of Ukrainian Studies. [in Ukrainian].
17. Prymak, T. M. (1988). *Maple leaf and trident: The Ukrainian Canadians during the Second World War*. Toronto: Multicultural History Society of Ontario. [in Ukrainian].
18. Short Title (1985). *Canadian Multiculturalism Act*, 1. Ottawa. [in Ukrainian].
19. Subtelny, O. M. (1991). *Ukrainians in North America: An Illustrated History*. Toronto: University of Toronto Press. [in Ukrainian].

Анатолій Бодруг

**ФЕНОМЕН КАЗАЧЕСТВА КАК НАЦИОСБЕРЕГАЮЩИЙ
ФАКТОР КУЛЬТУРЫ УКРАИНСКОЙ ДИАСПОРЫ КАНАДЫ
(СЕРЕДИНА XX - НАЧАЛО XXI вв.)**

Цель данной научной статьи заключается в определении путей сохранения национальной памяти представителями украинской диаспоры Канады на основе славного казацкого прошлого. Для достижения указанной цели было привлечено необходимое количество источников и историографической литературы, которые касались различных аспектов затронутой проблемы. Автором были использованы следующие научные методы исследования: анализ, историко-генетический и историко-сравнительный. Хронологически статья связана с периодом второй половины XX – начала XXI вв. В рамках данной научной статьи была рассмотрена деятельность культурных и научных организаций, связанных с казацким направлением. Автор исследует влияние казацкой культуры на развитие украинского общества Канады. Особое внимание посвящено украинским фестивалям казачества на территории Канады. Впервые предпринята попытка обобщения различных аспектов проблемы.

Ключевые слова: украинская диаспора Канады, казацкая культура, сохранение традиций, национальные фестивали, национальная память.

Anatoliy Bodrug

**COSSACKS PHENOMENON AS THE NATION PRESERVING
FACTOR OF CULTURE OF THE UKRAINIAN DIASPORA OF
CANADA (MIDDLE OF XX - BEGINNING OF XXI CENTURY)**

The purpose of this scientific article consists of definition of ways of maintaining national memory by representatives of the Ukrainian diaspora of Canada on the basis of the glorious Cossack past. The necessary quantity of sources and historiographic literature which concerned various aspects of the touched issue has been attracted to achievement of the specified purpose. The author has used such following scientific methods of a research as the analysis, historical genetic and historical comparative. Chronologically article is connected with the period of the middle of XX – the beginnings of the XXIst century. Within this scientific article activity of the cultural and scientific organizations connected with the Cossack direction has been considered. The author investigates influence of the Cossack culture on development of the Ukrainian society of Canada. The special attention is devoted to the Ukrainian festivals of the Cossacks in the territory of Canada. For the first time the attempt to give generalizing view on the different aspects of problem was made.

Key words: *Ukrainian diaspora of Canada, Cossack culture, maintaining of traditions, national festivals, national memory.*

Отримано: 01.12.2017